

HOTĂRÎRE Nr. 65
din 23.01.2013

cu privire la determinarea dizabilității și capacității de muncă

Publicat : 25.01.2013 în Monitorul Oficial Nr. 18-21 art Nr : 104 Data intrării in vigoare : 01.01.2013

Pentru implementarea prevederilor Legii nr. 60 din 30 martie 2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 155-159, art. 508), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se creează Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă prin reorganizarea Consiliului republican de expertiză medicală a vitalității, fiind succesorul de drepturi și obligații ale instituției reorganizate.

2. Se aprobă:

Structura Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, conform anexei nr. 1;

Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, conform anexei nr. 2;

Instrucțiunea privind modul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, conform anexei nr. 3.

3. Cheltuielile aferente organizării și asigurării activității Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă vor fi acoperite în limita mijloacelor bugetului de stat.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

5. Se abrogă unele hotărâri de Guvern, conform anexei nr. 4.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare la 1 ianuarie 2013.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

**Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul sănătății**

**Valentina Buliga
Andrei Usatîi**

Nr. 65. Chișinău, 23 ianuarie 2013.

Anexa nr. 1
la Hotărârea Guvernului nr.65
din 23 ianuarie 2013

**Structura
Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității
și Capacității de Muncă**

1. Administrația Consiliului
2. Serviciul audit intern
3. Secția juridică și resurse umane
4. Secția economico-financiară
5. Secția metodică și statistică
6. Serviciul tehnologii informaționale
7. Serviciul ingineresc și auxiliar

8. Consiliul de control și revedere a deciziilor
9. Consiliile specializate:
 - 1) Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă nr. 1 – profil oncologic
 - 2) Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă nr. 2 – profil ftiziopneumologie și infecții
 - 3) Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă nr. 3 – profil psihiatric
 - 4) Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității nr. 4 – profil pediatric
10. Consiliile teritoriale pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă:
 - 1) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Bălți
 - 2) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Cahul (raioanele Cahul și Cantemir)
 - 3) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Călărași (raioanele Călărași și Strășeni)
 - 4) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Cimișlia (raioanele Cimișlia și Basarabeasca)
 - 5) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Ceadr-Lunga (raioanele Ceadr-Lunga și Taraclia)
 - 6) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Comrat (raioanele Comrat și Vulcănești)
 - 7) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Dondușeni (raioanele Dondușeni și Ocnița)
 - 8) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Drochia (raioanele Drochia și Rîșcani)
 - 9) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Edineț (raioanele Edineț și Briceni)
 - 10) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Fălești (raioanele Fălești și Glodeni)
 - 11) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Hîncești (raioanele Hîncești și Leova)
 - 12) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Orhei (raioanele Orhei și Criuleni)
 - 13) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Șoldănești (raioanele Șoldănești și Rezina)
 - 14) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Ungheni (raioanele Ungheni și Nisporeni)
 - 15) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Sîngerei (raioanele Sîngerei și Telenești)
 - 16) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Ștefan-Vodă (raioanele Ștefan-Vodă și Căușeni)
 - 17) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă Soroca (raioanele Soroca și Florești)
 - 18) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sect. Botanica, mun. Chișinău
 - 19) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sect. Buiucani, mun. Chișinău
 - 20) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sect. Ciocana, mun. Chișinău (sect. Ciocana, mun. Chișinău, și raionul Ialoveni)
 - 21) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sect. Centru, mun. Chișinău (sect. Centru, mun. Chișinău, și raionul Anenii Noi)
 - 22) Consiliul teritorial pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sect. Rîșcani, mun. Chișinău (sect. Rîșcani, mun. Chișinău, și raionul Dubăsari)

**Regulament
privind organizarea și funcționarea Consiliului Național
pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă**

I. Dispoziții generale

1. Prezentul Regulament stabilește modul de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (în continuare – Consiliu).

2. Consiliul este instituție de stat, subordonată Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, abilitată cu funcții plenipotențiare în domeniul determinării dizabilității și capacității de muncă.

Efectivul-limită al Consiliului este de 230 de unități, cu un fond anual de retribuire a muncii conform legislației în vigoare.

Schemele de încadrare ale Consiliului se aprobă de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în limita efectivului aprobat prin prezenta hotărâre.

Consiliul este persoană juridică, dispune de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova și cu denumirea sa, precum și de conturi trezoreriale.

3. Consiliul își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, decretele Președintelui Republicii Moldova, legile, hotărârile Parlamentului, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, alte acte normative, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și cu prevederile prezentului Regulament.

Pentru realizarea obiectivelor politicii statului în domeniul de competență, în subordinea Consiliului funcționează consilii specializate și consilii teritoriale pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă (în continuare – consilii specializate și consilii teritoriale), fără personalitate juridică.

**II. Misiunea, funcțiile, atribuțiile și drepturile
de bază ale Consiliului**

4. Consiliul are misiunea de a asigura realizarea prevederilor actelor normative în vigoare privind determinarea dizabilității și capacității de muncă, având ca obiective finale incluziunea socială a persoanelor dizabilități.

5. În vederea realizării misiunii sale, Consiliului îi revin următoarele funcții de bază:

1) implementarea legislației în domeniul determinării dizabilității și capacității de muncă, precum și asistenței medicale și sociale, în limita competențelor funcționale stabilite de prezentul Regulament;

2) asigurarea, în condițiile legislației în vigoare, a modului de organizare și funcționare a sistemului de determinare a dizabilității și capacității de muncă, precum și îmbunătățirea calității acestuia;

3) expertizarea și reexpertizarea cetățenilor pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă;

4) planificarea strategică, analiza, monitorizarea și evaluarea politicilor implementate și a procesului de activitate;

5) conlucrarea cu instituțiile medico-sanitare, structurile teritoriale de asistență socială, asigurări sociale, ocuparea forței de muncă și din domeniul educației în scopul acumulării de informații despre persoanele trimise pentru expertizare sau reexpertizare, în vederea asigurării investigării complexe și calitative;

6) informarea cetățenilor despre drepturile lor la determinarea dizabilității și capacității de muncă și despre criteriile de bază.

6. Consiliul are următoarele atribuții:

1) asigură expertizarea și reexpertizarea cetățenilor pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă conform criteriilor medicale și sociale de bază, cu întocmirea raportului de determinare a dizabilității și capacității de muncă (în continuare – Raport);

2) stabilește circumstanțele/cauza dizabilității și perioada pentru care a fost determinată dizabilitatea și capacitatea de muncă;

3) stabilește recomandările generale privind necesitățile persoanei cu dizabilități;

4) asigură evidența electronică și pe suport de hârtie a persoanelor expertizate și efectuează schimbul de date, informații cu alte autorități publice, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și acordurilor semnate între părți;

5) întocmește trimestrial, semestrial și anual rapoarte de activitate și statistice, care sînt plasate și pe pagina electronică a Consiliului;

- 6) întocmește și eliberează certificatul privind gradul de dizabilitate și capacitatea de muncă, precum și programul individual de reabilitare și incluziune socială;
- 7) supraveghează, dirijează și coordonează activitatea consiliilor specializate, a celor teritoriale și a Consiliului de control și revedere a deciziilor;
- 8) reprezintă interesele instituției în relațiile cu alte instituții;
- 9) aprobă prelungirea certificatului de concediu medical, în cazul tratamentului de durată, în baza fișei de trimitere la expertizare a instituției medico-sanitare (formularul F-088/e), în conformitate cu actele normative în vigoare;
- 10) asigură analiza cauzelor dizabilității primare și recomandă măsuri de prevenire a dizabilității;
- 11) asigură buna activitate a instituției, planificarea bugetară și evidența contabilă;
- 12) asigură controlul asupra folosirii eficiente a mijloacelor bugetului de stat și a mijloacelor speciale pentru funcționarea regulamentară a Consiliului și a subdiviziunilor lui, precum și asupra utilizării raționale a bunurilor proprietate publică aflate în gestiune, în corespundere cu legislația în vigoare.
7. Consiliul este investit cu următoarele drepturi:
- 1) să realizeze, în modul stabilit de legislație, acțiuni în vederea exercitării atribuțiilor sale;
- 2) să solicite, în limitele competențelor, de la autoritățile publice, instituțiile medicale și sociale, precum și de la alte întreprinderi, instituții și organizații, informațiile și documentele necesare pentru buna desfășurare a activității sale;
- 3) să antreneze, prin acord mutual, reprezentanți ai autorităților publice, instituțiilor medicale și sociale, precum și ai întreprinderilor, organizațiilor și altor instituții în examinarea și soluționarea problemelor ce țin de competența sa funcțională;
- 4) să reprezinte Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei în relațiile cu alte autorități și instituții în sferile sale de competență;
- 5) să controleze activitatea consiliilor specializate și a celor teritoriale, să aprobe și să întreprindă măsurile ce se impun pentru lichidarea neajunsurilor depistate;
- 6) să elaboreze propuneri privind activitatea Consiliului și a structurilor sale teritoriale;
- 7) să emită, în limitele competențelor atribuite prin lege, instrucțiuni și indicații metodice;
- 8) să antreneze, la necesitate, în modul stabilit, experți și alți specialiști din țară și din străinătate în vederea realizării sarcinilor și funcțiilor ce decurg din legislația în vigoare și din prezentul Regulament;
- 9) să organizeze și să participe la pregătirea conferințelor științifico-practice în domeniu;
- 10) să conlucreze cu instituțiile medico-sanitare, structurile teritoriale de asistență socială, asigurări sociale, ocuparea forței de muncă și din domeniul educației în scopul acumulării de informații despre persoanele trimise pentru expertizare sau reexpertizare, în vederea asigurării investigării complexe și calitative;
- 11) să transmită cazurile de recurs pentru examinare, în modul stabilit, la Comisia de litigii de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei;
- 12) să prezinte Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei propuneri de perfecționare a legislației pe chestiunile ce țin de competența sa.
- Consiliul dispune, în conformitate cu legislația în vigoare, și de alte drepturi necesare realizării funcțiilor și atribuțiilor sale.

III. Atribuțiile specifice ale conducerii și subdiviziunilor Consiliului

8. Consiliul este condus de un director general, numit în și eliberat din funcție prin ordinul ministrului muncii, protecției sociale și familiei.

Directorul general:

- 1) organizează și conduce activitatea Consiliului și a structurilor sale teritoriale, poartă răspundere juridică pentru realizarea sarcinilor încredințate, pentru utilizarea rațională a mijloacelor bugetare și a resurselor umane, precum și pentru supravegherea activității financiar-economice a instituției;
- 2) asigură executarea legilor, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor Parlamentului, ordonanțelor, hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, îndeplinirea funcțiilor și atribuțiilor ce decurg din prevederile prezentului Regulament și din alte acte normative;
- 3) delimitează sarcinile, atribuțiile și aprobă responsabilitățile vicedirectorilor, conducătorilor

subdiviziunilor și ale angajaților;

4) organizează și prezidează ședințele;

5) numește în funcție, angajează și concediază, modifică, suspendă, încetează raporturile de muncă, în condițiile legii, ale angajaților Consiliului;

6) elaborează, modifică, în cadrul efectivului-limită și al structurii aprobate de Guvern, schema de încadrare a personalului, prezentînd-o spre aprobare conducerii Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei;

7) aprobă regulamentele și instrucțiunile interne;

8) emite ordine și dispoziții, verifică executarea lor;

9) în limitele atribuțiilor sale, reprezintă Consiliul în relațiile cu persoanele juridice și fizice din țară, încheie și realizează acorduri, semnează documente financiare și de altă natură;

10) exercită și alte împuterniciri atribuite prin lege.

Directorul general este asistat de doi directori adjuncți, numiți în funcție și eliberați din funcție prin ordinul ministrului muncii, protecției sociale și familiei, la propunerea directorului general. Directorii adjuncți se subordonează nemijlocit directorului general și organizează activitatea în cadrul Consiliului, în limitele împuternicirilor ce le sînt atribuite.

În lipsa directorului general, funcțiile acestuia sînt exercitate de directorul adjunct desemnat de directorul general.

Directorii adjuncți, în limitele împuternicirilor atribuite, poartă răspundere juridică pentru deciziile luate și pentru activitatea Consiliului din domeniul respectiv.

9. Serviciul audit intern este instituit în subordinea directă a directorului general al Consiliului și raportează direct acestuia.

Serviciul audit intern are următoarele atribuții:

1) organizează activitatea serviciului audit intern;

2) elaborează și înaintează spre aprobare directorului general al Consiliului proiectele Cartei de audit intern și, în caz de necesitate, ale instrucțiunilor proprii de aplicare a Normelor metodologice pentru implementarea auditului intern în cadrul Consiliului, ținînd cont de specificul activității;

3) elaborează și înaintează spre aprobare directorului general al Consiliului planul strategic și planul anual al activității de audit intern;

4) remite Direcției de armonizare a sistemului de control financiar public intern din cadrul Ministerului Finanțelor copiile planului strategic și planului anual al activității de audit intern;

5) informează periodic, dar nu mai rar decît o dată în trimestru, directorul general al Consiliului privind rezultatele activității de audit;

6) elaborează și prezintă rapoarte privind rezultatele activității de audit intern Direcției de armonizare a sistemului de control financiar public intern din cadrul Ministerului Finanțelor;

7) informează directorul general al Consiliului despre cele mai noi tendințe și practici de succes în domeniul auditului intern și propune măsuri de aliniere la acestea;

8) în comun cu directorul general al Consiliului, stabilește obiectivele misiunii de audit intern și determină aria de aplicabilitate a acesteia;

9) revizuieste și aprobă programul de lucru al misiunii de audit intern;

10) elaborează proiectele rapoartelor de audit intern și documentele de lucru;

11) instituie un mecanism de monitorizare a implementării recomandărilor;

12) stabilește reguli privind protejarea și păstrarea dosarelor misiunilor de audit intern, precum și transmiterea acestora către utilizatorii interni sau externi;

13) informează imediat, printr-o notă informativă, directorul general al Consiliului despre suspiciunile existente privind comiterea de fraude;

14) efectuează auditul achizițiilor publice.

10. Secția juridică și resurse umane are următoarele atribuții:

1) asigură asistența juridică a activității Consiliului;

2) înaintează propuneri pentru elaborarea proiectelor de acte normative, regulamente și instrucțiuni ce țin de competența Consiliului;

3) reprezintă, în modul stabilit, interesele Consiliului în instanțele judecătorești și în alte organe;

4) acordă consiliilor specializate și celor teritoriale asistență juridică, în limita competenței;

5) la indicația directorului general, întocmește, în baza legislației din domeniu, documentația privind angajarea și integrarea noilor angajați, evaluarea, remunerarea, dezvoltarea profesională, avansarea în gradul de calificare, promovarea în funcție etc.;

6) monitorizează condițiile de muncă ale personalului, elaborînd, după caz, propuneri de îmbunătățire a lor;

7) consultă colaboratorii Consiliului în probleme ce țin de aplicarea legislației muncii, de procedurile de personal, relațiile de muncă;

8) în comun cu conducerea Consiliului și șefii de consilii, identifică necesitățile de instruire a personalului, planifică procesul de instruire, ține evidența datelor referitoare la instruirea personalului;

9) elaborează și înaintează directorului general proiecte de decizii și perfectează documentele necesare cu privire la sancționarea, motivarea și stimularea personalului, transferarea și eliberarea lor din funcție, acordarea concediilor, deplasările de serviciu, stagiile profesionale, îmbunătățirea relațiilor de muncă, întocmirea statelor de personal;

10) ține evidența personalului, întocmește dosarele personale, completează carnetele de muncă, eliberează și gestionează legitimațiile, eliberează, la solicitarea colaboratorilor, certificate cu privire la datele lor personale;

11) asigură evidența/înregistrarea documentației din cadrul Consiliului;

12) pregătește și predă în arhivă materialele ce țin de activitatea secției;

13) asigură organizarea procedurilor de achiziții publice.

11. Secția economico-financiară are următoarele atribuții:

1) planifică indicii bugetari și asigură evidența contabilă;

2) în comun cu administrația, elaborează planurile generale de finanțare și schema de încadrare;

3) întocmește, conform legislației, rapoarte de generalizare și dări de seamă privind activitatea economico-financiară;

4) asigură procedurile de retribuție a muncii angajaților;

5) elaborează prognosticurile social-economice și asigură coordonarea indicilor bugetari cu planurile elaborate;

6) în comun cu membrii grupului de lucru, asigură organizarea procedurilor de achiziții publice pentru necesitățile Consiliului;

7) asigură respectarea strictă a disciplinei de casă, de decontare, a cheltuielilor conform destinației;

8) asigură respectarea disciplinei financiare și economice, efectuarea calitativă și la timp a inventarierii valorilor materiale, folosirea rațională și eficientă a mijloacelor bugetare și speciale.

12. Secția metodică și statistică are următoarele atribuții:

1) asigură colaborarea cu consiliile teritoriale, alte autorități publice și mijloacele de informare;

2) asigură organizarea audienței cetățenilor;

3) asigură pregătirea și organizarea ședințelor, inclusiv a celor de raportare a activității Consiliului;

4) efectuează analiza activității Consiliului și asigură întocmirea rapoartelor trimestriale, semestriale și anuale de activitate;

5) asigură controlul asupra executării depline și în termen a planurilor de activitate și raportează conducerii Consiliului despre realizări și probleme;

6) efectuează prelucrarea datelor statistice;

7) organizează și acordă consultații metodice și practice angajaților;

8) elaborează și perfectează criteriile de stabilire și evaluare a dizabilității și capacității de muncă, precum și ghiduri, îndrumare metodice pentru implementarea lor, înaintează propuneri pentru îmbunătățirea lor;

9) îndeplinește și alte sarcini înaintate de administrație.

13. Serviciul tehnologii informaționale are următoarele atribuții:

1) asigură buna funcționare a sistemului informațional, a paginii electronice și a echipamentului tehnic din dotare;

2) oferă asistență utilizatorilor pentru folosirea sistemelor software;

3) efectuează prelucrarea datelor din sistemul informațional;

4) asigură dezvoltarea continuă a sistemelor informaționale;

5) elaborează cerințe funcționale și tehnice pentru funcționarea neîntreruptă a sistemului informațional;

6) asigură și elaborează noi proiecte de prelucrare a datelor, conform cerințelor înaintate de administrația

Consiliului;

7) asigură efectuarea schimbului de date și informații cu alte autorități publice, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și acordurilor semnate între părți.

14. Serviciul ingineresc și auxiliar are următoarele atribuții:

1) asigură evidența și întreținerea bunurilor, mobilierului, echipamentului, precum și buna funcționare a tehnicii și transportului din dotare;

2) asigură menținerea condițiilor igienico-sanitare în încăperi.

15. Consiliul de control și revedere a deciziilor este compus din medici-experti, dintre care unul este numit, în coordonare cu ministrul muncii, protecției sociale și familiei, șef de consiliu, precum și un asistent social și un psihopedagog. Consiliul de control și revedere a deciziilor dispune de ștampilă cu Stema de Stat și activează în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare, prezentul Regulament, Instrucțiunea și criteriile pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă.

Consiliul de control și revedere a deciziilor are următoarele atribuții:

1) expertizează și reexpertizează persoanele în cazuri dificile, la solicitarea consiliilor specializate și a celor teritoriale;

2) reexpertizează persoanele care au contestat deciziile consiliilor specializate și ale celor teritoriale, ca măsură de control al temeiniciei acestor decizii;

3) stabilește circumstanțele/cauza dizabilității și perioada pentru care a fost determinată dizabilitatea;

4) după caz, revizuieste și modifică decizia consiliilor specializate și a celor teritoriale, la trimiterea în mod de recurs, control și consultativ;

5) stabilește recomandări generale privind activitățile și serviciile de care persoana cu dizabilități are nevoie în procesul de incluziune socială;

6) asigură evidența electronică și pe suport de hârtie a persoanelor expertizate/reexpertizate;

7) întocmește și eliberează certificatul privind gradul de dizabilitate și capacitatea de muncă, precum și programul individual de reabilitare și incluziune socială;

8) întocmește dări de seamă trimestriale, semestriale și anuale privind activitatea desfășurată;

9) selectiv, ca măsură de control, verifică corectitudinea întocmirii documentației pe baza căreia a fost stabilită dizabilitatea de către consiliile specializate și cele teritoriale;

10) evaluează și efectuează controlul activității consiliilor specializate și a celor teritoriale, cu aprecierea calității expertizei efectuate și acordarea suportului consultativ-metodic necesar;

11) supune analizei și ține evidența cazurilor de divergențe;

12) aprobă prelungirea certificatului de concediu medical, în cazul tratamentului de durată, conform fișei de trimitere a Consiliului medical consultativ al instituției medico-sanitare, în conformitate cu actele normative în vigoare;

13) studiază cauzele și incidența dizabilității și propune măsuri de îmbunătățire a situației;

14) studiază metodele și principiile avansate în domeniu și acordă suport consultativ-metodic în implementarea lor;

15) elaborează și perfectează criteriile de stabilire și evaluare a dizabilității și capacității de muncă, precum și ghiduri, îndrumare metodice pentru implementarea lor;

16) contribuie activ la ridicarea continuă a nivelului de calificare a personalului în domeniu;

17) examinează cazurile prezentate de Casa Națională de Asigurări Sociale, în conformitate cu acordurile bilaterale în domeniul securității sociale;

18) oferă asistență consultativă și metodică instituțiilor medico-sanitare și celor din domeniile social, al muncii și educațional privind organizarea activității în procesul de trimitere a persoanelor la expertiză și eliberarea certificatelor de concediu medical de durată.

16. Consiliile specializate pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă sînt compuse din medici-experti, dintre care unul, de profil corespunzător, este numit, în coordonare cu ministrul muncii, protecției sociale și familiei, șef de consiliu, precum și asistenți sociali, psihopedagogi, personal medical mediu și inferior, personal auxiliar. Consiliile specializate dispun de ștampilă cu Stema de Stat și activează în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare, prezentul Regulament, Instrucțiunea și criteriile pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă.

Consiliile specializate au următoarele atribuții:

1) efectuează expertizarea și reexpertizarea pacienților de profil din teritoriu (cu excepția copiilor în vîrstă

de pînă la 18 ani) și a celor din cadrul instituțiilor medicale specializate (Institutul de Ftizio pneumologie, Institutul Oncologic, Spitalul Clinic de Psihiatrie). Expertizarea și reexpertizarea copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani din mun. Chișinău, din raza de deservire a consiliilor teritoriale din mun. Chișinău și din cadrul Institutului de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului se efectuează de către Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității nr. 4 – profil pediatric;

2) examinează rapoartele, transmise de consiliile teritoriale, ale pacienților de profil (cu excepția copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani), care din motive obiective (netransportabili) nu se pot prezenta pentru expertizare sau reexpertizare. Toate rapoartele de expertizare a copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani transmise de consiliile teritoriale sînt examinate de Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității nr. 4 – profil pediatric;

3) informează Consiliul de control și revizuire a deciziilor despre cazurile dificile sau suspecte;

4) programează persoanele care contestă deciziile în mod de recurs, în mod consultativ și de control pentru a fi examinate în cadrul Consiliului de control și revizuire a deciziilor;

5) stabilesc circumstanțele/cauza dizabilității și perioada pentru care este determinată dizabilitatea și capacitatea de muncă;

6) stabilesc recomandări generale privind activitățile și serviciile de care persoana cu dizabilități are nevoie în procesul de incluziune socială;

7) asigură evidența electronică și pe suport de hîrtie a persoanelor expertizate/reexpertizate;

8) întocmesc și elibereză certificatul privind gradul de dizabilitate și capacitate de muncă, precum și programul individual de reabilitare și incluziune socială;

9) întocmesc și prezintă dări de seamă trimestriale, semestriale și anuale privind activitatea desfășurată, verificîndu-le în comun cu consiliile teritoriale (conform formularelor aprobate);

10) studiază cauzele și incidența dizabilității și propun măsuri de îmbunătățire a situației;

11) aprobă prelungirea certificatului de concediu medical, în cazul tratamentului de durată, în baza fișei de trimitere la expertizare a instituției medico-sanitare (formularul F-088/e), în conformitate cu actele normative în vigoare;

12) studiază metodele și principiile avansate din domeniu și acordă suport consultativ-metodic consiliilor teritoriale în implementarea lor;

13) elaborează și perfectează criteriile (de profil) de stabilire și evaluare a dizabilității și capacității de muncă, precum și ghidurile, îndrumările metodice pentru implementarea lor;

14) contribuie activ la ridicarea continuă a nivelului de calificare a personalului în domeniu;

15) oferă asistență consultativă și metodică instituțiilor medico-sanitare și celor din domeniile social, al muncii și educațional privind organizarea activității în procesul de trimitere a persoanelor la expertiză și eliberarea certificatelor de concediu medical de durată, conform actelor normative în vigoare.

17. Consiliile teritoriale pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă reprezintă structurile principale în domeniu la nivel teritorial. În componența fiecărui consiliu activează medici experți de diferite profiluri, dintre care unul este numit, în coordonare cu ministrul muncii, protecției sociale și familiei, șef de consiliu, precum și asistenți sociali, psihopedagogi, personal medical mediu și inferior, personal auxiliar. În cazurile dificile, consiliile teritoriale au dreptul să invite medici-experti consultanți, care sînt remunerați conform legislației în vigoare.

Consiliile teritoriale dispun de ștampilă cu Stema de Stat și activează în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare, prezentul Regulament, Instrucțiunea și criteriile pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă.

Consiliile teritoriale au următoarele atribuții:

1) asigură expertizarea și reexpertizarea cetățenilor din teritoriul atribuit (cu excepția copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani din mun. Chișinău și din raza de deservire a consiliilor teritoriale din mun. Chișinău), pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă conform atribuțiilor stabilite;

2) stabilesc circumstanțele/cauza dizabilității și perioada pentru care a fost determinată dizabilitatea;

3) stabilesc recomandări generale privind activitățile și serviciile de care persoana cu dizabilități are nevoie în procesul de incluziune socială;

4) asigură evidența electronică și pe suport de hîrtie a persoanelor expertizate/reexpertizate;

5) întocmesc și elibereză certificatul privind gradul de dizabilitate și programul individual de reabilitare și incluziune socială;

6) întocmesc dări de seamă trimestriale, semestriale și anuale privind activitatea desfășurată;

7) aprobă prelungirea certificatului de concediu medical, în cazul tratamentului de durată, în baza fișei de trimitere la expertizare a instituției medico-sanitare (formularul F-088/e), în conformitate cu actele normative în vigoare;

8) după caz, trimite persoanele pentru expertizare la Consiliul de control și revedere a deciziilor în mod de recurs, control și consultativ;

9) analizează divergențele dintre deciziile consiliului teritorial și Consiliului de control și revedere a deciziilor, consiliilor specializate și întreprind măsuri pentru excluderea cazurilor de stabilire incorectă a dizabilității;

10) analizează cauzele dizabilității primare și recomandă măsuri de prevenire a dizabilității;

11) conlucrează cu instituțiile medico-sanitare și cele din domeniile social, al muncii și educațional privind organizarea activității în procesul de trimitere a persoanelor la expertiză și eliberarea certificatelor de concediu medical de durată, conform actelor normative în vigoare;

12) analizează cazurile de divergențe între consiliile medicale consultative din instituțiile medico-sanitare și consiliile teritoriale;

13) prezintă la consiliul specializat rapoartele privind expertizarea pacienților de profil oncologic, psihiatric, ftiziopneumologic/infecții, care din motive obiective (netransportabili) nu se pot prezenta pentru expertizare sau reexpertizare la consiliul specializat. În cazul copiilor în vârstă de până la 18 ani, toate rapoartele de expertizare/reexpertizare se transmit spre examinare Consiliului specializat pentru determinarea dizabilității nr. 4 – profil pediatric;

14) participă la familiarizarea populației din teritoriu și a autorităților administrației publice locale cu situația la compartimentul determinării dizabilității și propune măsuri de îmbunătățire a acesteia.

Consiliile teritoriale conlucrează activ cu instituțiile medico-sanitare și cele din domeniile social, al muncii și educațional în scopul îmbunătățirii procesului de determinare a dizabilității și intensificării măsurilor de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități.

IV. Organizarea activității Consiliului

18. Expertizarea și reexpertizarea persoanelor de către consiliile teritoriale se efectuează în baza formularelor și documentelor specificate în Instrucțiunea privind modul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, iar în cazul tratamentului de durată, expertizarea persoanelor se efectuează de către consiliile specializate în cadrul instituțiilor medicale specializate de profil (Institutul de Ftiziopulmonologie, Institutul Oncologic, Spitalul Clinic de Psihiatrie și Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului). Expertizarea și reexpertizarea copiilor în vârstă de până la 18 ani din mun. Chișinău și din raza de deservire a consiliilor teritoriale din mun. Chișinău se efectuează de Consiliul specializat pentru determinarea dizabilității nr. 4 – profil pediatric. Instituțiile medicale specializate de profil vor asigura consiliile specializate cu spații corespunzătoare pentru desfășurarea activității, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare.

19. Dacă persoana nu se poate prezenta la ședința consiliilor teritoriale din motive de sănătate (confirmate prin Concluzia medicală a instituției medico-sanitare), expertiza se efectuează la domiciliu, la instituțiile medicale și sociale.

20. În cazul persoanelor grave (imobilizate la pat), expertizarea/reexpertizarea poate fi efectuată și în lipsa lor, în baza unei cereri în formă scrisă a persoanei sau a reprezentantului său legal.

21. Consiliile specializate și cele teritoriale se convoacă în ședințe și, după analiza rezultatelor expertizării/reexpertizării, iau decizia corespunzătoare. Datele examinării, expertizării/reexpertizării și deciziile luate se înregistrează în raportul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, în registrul ședințelor și în baza de date electronică, primele două fiind semnate de șeful și membrii consiliului respectiv și autentificate prin ștampila cu Stema de Stat. În cazul în care unul dintre membrii consiliului nu acceptă decizia comună, opinia lui separată se consemnează în raport. În cazul parității voturilor membrilor consiliului, votul șefului de consiliu este decisiv.

22. Rezultatele expertizării/reexpertizării persoanei și decizia finală privind stabilirea dizabilității și capacității de muncă se înscriu în certificatul privind gradul de dizabilitate și capacitate de muncă, semnat de șeful consiliului și autentificat prin ștampila cu Stema de Stat.

23. Pornind de la gradul de dizabilitate, gravitatea deficiențelor funcționale individuale cauzate de afecțiuni, deficiențe, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei la copii și solicitarea socioprofesională (păstrarea

capacității de muncă) la adulți, consiliile specializate și cele teritoriale stabilesc și prescriu obligatoriu, în programul individual de reabilitare și incluziune socială, recomandări generale privind necesitățile persoanei cu dizabilități, sub formă de activități și servicii din domeniile medical, social, educațional și profesional, de care persoana are nevoie în procesul de incluziune socială.

V. Cerințe față de angajați și perfecționarea cadrelor

24. În cadrul Consiliului și consiliilor teritoriale activează personal medical și personal din domeniul asistenței sociale și/sau educaționale, care corespunde următoarelor criterii:

1) vechimea în muncă de cel puțin 7 ani la specialitatea de profil – pentru Consiliul de control și revedere a deciziilor și de cel puțin 5 ani la specialitatea de profil – pentru consiliile specializate și consiliile teritoriale;

2) categoria superioară sau I de calificare – pentru Consiliul de control și revedere a deciziilor și categoria superioară, I sau II – pentru consiliile specializate și consiliile teritoriale;

3) cunoașterea legislației în domeniu și a limbii de stat;

4) cunoașterea practicilor pozitive din domeniu;

5) abilități de operare la calculator: Word, Excel, PowerPoint, Internet.

25. Perfecționarea cadrelor care activează în cadrul Consiliului și consiliilor teritoriale se organizează în cadrul instituțiilor superioare de învățământ, bazelor clinice, prin cursuri de instruire și perfecționare, conform programelor de instruire stabilite și organizate, după caz, de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației.

26. Consiliul servește drept instituție specializată și bază clinică pentru instruirea continuă a personalului medical și personalului din domeniul asistenței sociale și/sau educaționale în domeniul determinării dizabilității și capacității de muncă.

27. Atestarea personalului medical și a personalului din domeniul asistenței sociale și/sau educaționale care activează în Consiliu se efectuează în cadrul comisiilor instituite, după caz, de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației.

VI. Documentația și rapoartele de activitate ale Consiliului

28. În activitatea sa Consiliul utilizează formularele întocmite și prezentate de instituțiile medicale, de asigurări și asistență socială, de ocupare în câmpul muncii, educaționale și de reabilitare și întocmește formulare proprii, inclusiv de evidență statistică medicală, socială și educațională, aprobate, după caz, de Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației și Biroul Național de Statistică.

29. Consiliul prezintă trimestrial, semestrial, anual și după necesitate, în modul stabilit, rapoarte de activitate și statistice privind activitatea desfășurată.

VII. Dispoziții finale

30. Directorul general supraveghează, conform legislației în vigoare, organizarea activității Consiliului, precum și calitatea procesului de expertizare/reexpertizare a persoanelor în vederea determinării dizabilității și capacității de muncă.

31. Persoanele cu funcții de răspundere din cadrul Consiliului (directorii adjuncți, șefii de secții și servicii, șeful Consiliului de control și revedere a deciziilor, șefii consiliilor specializate și ai celor teritoriale) sînt responsabile, conform legislației în vigoare, pentru:

1) executarea atribuțiilor conform fișei postului;

2) calitatea și corectitudinea întocmirii documentației, precum și pentru acumularea, evidența, păstrarea, utilizarea și eliberarea documentelor de strictă evidență și acelor care fac parte din fondul arhivistic, în limitele competențelor.

32. Persoanele vinovate de luarea unor decizii greșite sau de falsificarea formularelor, certificatelor sau a altor documente poartă răspundere conform legislației în vigoare.

Anexa nr. 3
la Hotărîrea Guvernului nr.65
din 23 ianuarie 2013

I. Dispoziții generale

1. Prezenta Instrucțiune stabilește modalitatea și condițiile de determinare a dizabilității și capacității de muncă a cetățenilor.

2. Recunoașterea unei persoane ca fiind cu dizabilități se efectuează de către Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă (în continuare – Consiliu) sau structurile sale teritoriale, în baza criteriilor aprobate de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației (în cazul copiilor), și include evaluarea complexă a stării de sănătate a persoanei și a gravității deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei, în cazul copiilor în vârstă de până la 18 ani, și solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă), în cazul adulților în vârstă aptă de muncă.

3. În sensul prezentei Instrucțiuni, noțiunile utilizate semnifică următoarele:
persoană cu dizabilități – persoană cu deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere/obstacole, pot îngreuna participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane;

dizabilitate – termen generic pentru afectări/deficiențe, limitări de activitate și restricții de participare, care denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factorii de mediu și cei personali);

capacitate de muncă – raportul dintre posibilitățile biologice individuale și solicitarea profesională; este determinată de abilitățile fizice și intelectuale, precum și de nivelul de integrare socioprofesională, care ține de pregătire și de experiență;

program individual de reabilitare și incluziune socială – document elaborat de Consiliu sau de structurile sale teritoriale, în care sînt stabilite recomandările generale privind activitățile și serviciile de care persoana cu dizabilități are nevoie în procesul de incluziune socială;

reabilitare medicală – complex de măsuri din domeniul medical, acordate la toate etapele de asistență medicală (primară, secundară și terțiară) persoanelor cu disfuncționalități și dizabilități, orientate spre menținerea sănătății și a calității vieții persoanelor în cauză, spre prevenirea apariției sau reducerea dizabilităților prin aplicarea coordonată și combinată a diverselor metode de recuperare medicală, funcțională și psihică;

reabilitare profesională – complex de măsuri medicale, profesionale, sociale și pedagogice orientate spre recuperarea sau compensarea funcțiilor dereglate ale organismului și capacității de muncă a persoanei cu dizabilități care, din cauza stării de sănătate în interacțiune cu diverse obstacole, nu își poate desfășura activitatea de muncă conform calificării.

4. În procesul de lucru, Consiliul și structurile sale teritoriale asigură comunicarea cu persoanele supuse expertizării/reexpertizării și informarea lor într-un mod accesibil.

II. Modalitatea de adresare pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă

5. Persoanele, inclusiv copiii în vârstă de până la 18 ani, sînt trimise spre expertizare sau reexpertizare în cadrul consiliilor teritoriale sau consiliilor specializate pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă de către instituția medico-sanitară, prin fișa de trimitere (formularul F-088/e), aprobat de Ministerul Sănătății, în care sînt indicate datele despre starea sănătății persoanei supuse expertizării, reflectînd gradul de reducere a funcționalității organelor, sistemelor de organe și a întregului organism, precum și rezultatele măsurilor de tratament și reabilitare. La fișa de trimitere se anexează următoarele documente:

1) actele de studii, alte documente ce atestă instruiți, calificări, recalificări;

2) formularul nr. 3 din anexa la prezenta Instrucțiune, completat și eliberat de instituția în care persoana este angajată, care conține caracteristica persoanei și a funcției deținute, condițiile de la locul de muncă, funcțiile vacante din cadrul instituției și cerințele față de acestea – în cazul persoanelor angajate în câmpul muncii;

3) formularul nr. 4 din anexa la prezenta Instrucțiune, completat și eliberat, după caz, de serviciul de intervenție timpurie, de serviciul asistență psihopedagogică, de instituția preșcolară sau de instituția de învățămînt, care conține date privind starea sănătății persoanei, caracteristica persoanei și a condițiilor ei de studii, alte circumstanțe ale procesului instructiv-educativ – în cazul nou-născuților, al preșcolărilor, al elevilor și al studenților;

4) formularul nr. 5 din anexa la prezenta Instrucțiune, completat și eliberat de structurile teritoriale de asistență socială, de asigurări sociale, de ocupare a forței de muncă privind prestațiile și serviciile sociale de care persoana beneficiază – în cazul persoanelor aflate în evidența structurilor menționate, care se prezintă la expertiză pentru prima dată sau în mod repetat (reexpertizare). În cazul existenței accesului la sistemele informaționale ale structurilor menționate, Consiliul și structurile sale teritoriale vor accesa datele necesare în mod electronic.

6. Întocmirea și eliberarea formularelor menționate se efectuează în decurs de 3 zile lucrătoare de către instituțiile respective, la adresarea în scris a solicitanților.

7. Persoanele fără viză de reședință sînt permise pentru expertizare sau reexpertizare de către Consiliu sau structurile sale în baza documentelor specificate la punctul 5 din prezenta Instrucțiune și a certificatului eliberat de autoritățile publice locale, care confirmă domiciliul persoanelor.

8. Determinarea dizabilității și capacității de muncă a cetățenilor Republicii Moldova locuitori ai raioanelor din stînga Nistrului și municipiului Bender se efectuează în baza documentelor specificate la punctul 5 din prezenta Instrucțiune, completate de instituția medico-sanitară, unde a fost supravegheat pacientul, de la locul de muncă/de la structurile teritoriale de asistență socială/de asigurări sociale/de ocupare a forței de muncă sau instituțiile educaționale, la evidența cărora este persoana, precum și a certificatului eliberat de autoritățile publice locale, care confirmă domiciliul persoanelor, conform ordinii stabilite: mun.Bender, Tiraspol, raioanele Dubăsari, Grigoriopol (CT-DDCM Buiucani, mun.Chișinău); raionul Camenca (CT-DDCM Soroca); raionul Rîbnița (CT-DDCM Șoldănești); Slobozia (CT-DDCM Ștefan-Vodă).

9. Persoanele aflate în detenție sînt expertizate de către consiliul teritorial în raza căruia se află penitenciarul, la solicitarea în scris a instituției medicale a penitenciarului.

10. Persoana este trimisă de către instituția medico-sanitară la expertizare în cadrul consiliilor teritoriale sau consiliilor specializate numai după aplicarea măsurilor adecvate de diagnosticare, tratament și reabilitare, în cazul în care sînt prezenți indici evidenți de dereglări funcționale ale organismului, cauzate de boli, de consecințele unor traume și deficiențe, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei, în cazul copiilor în vîrstă de pînă la 18 ani, și solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă), în cazul adulților în vîrstă aptă de muncă.

11. Termenul de valabilitate a fișei de trimitere și formularelor anexate la aceasta este de 45 zile calendaristice.

12. Instituțiile medico-sanitare și cele din domeniul protecției sociale, ocupării forței de muncă, educaționale poartă responsabilitate juridică pentru veridicitatea, corectitudinea și complexitatea informației cuprinse în formularul de trimitere și celelalte formulare anexate.

III. Procedura și criteriile de determinare a dizabilității și capacității de muncă

13. Determinarea dizabilității și capacității de muncă este efectuată în baza cererii în scris a persoanei sau a reprezentantului ei legal, adresată șefului consiliului teritorial sau consiliului specializat pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă, la care se anexează pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune.

14. Consiliile teritoriale sau consiliile specializate studiază veridicitatea și corectitudinea îndeplinirii documentației prezentate de către persoana supusă expertizării. Dacă în documentele prezentate se depistează neajunsuri (formulări incorecte sau date insuficiente, exagerări etc.), persoana este trimisă la instituția respectivă pentru reperfectarea documentelor.

15. La determinarea dizabilității și capacității de muncă se va ține cont de factorii medicali, psihopedagogici, habituali, profesionali, personali, precum și de factorii sociali.

16. Drept criterii de bază pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă servesc:

- 1) capacitatea de a studia și de a se instrui;
- 2) capacitățile intelectuale și comportamentul;
- 3) capacitatea de autoservire și de autoîngrijire;
- 4) capacitățile de comunicare (vederea, auzul, vorbirea) și de adaptare situațională;
- 5) capacitățile locomotorii și dexteritatea;
- 6) capacitatea de muncă păstrată și capacitatea vitală a organismului;

7) capacitatea de participare la viața socială și profesională, determinată de deficiențele fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de lungă durată.

17. Dizabilitatea la copiii în vârstă de până la 18 ani se determină pornind de la gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei și este de trei grade: severă, accentuată și medie:

1) dizabilitatea severă se acordă copiilor care au, în raport cu vârsta, capacitatea de autoîngrijire încă neformată sau pierdută, respectiv un grad ridicat de dependență fizică sau psihică. Autonomia persoanei este foarte scăzută din cauza limitării severe în activitate. Copilul necesită îngrijire și/sau supraveghere permanentă din partea unei alte persoane;

2) dizabilitatea accentuată se acordă copiilor la care incapacitatea de a desfășura activități potrivit rolului social corespunzător dezvoltării și vârstei se datorează unor limitări funcționale motorii, senzoriale, neuropsihice sau metabolice importante, rezultate din afecțiuni severe, în stadii înaintate, cu complicații ale unor organe și sisteme;

3) dizabilitatea medie se acordă copiilor care au capacitatea de prestație fizică (motorie, metabolică) sau intelectuală redusă, corespunzând unei deficiențe funcționale scăzute, ceea ce conduce la limitări în activități, în raport cu așteptările corespunzătoare vârstei.

18. Criteriile de determinare a dizabilității la copiii în vârstă de până la 18 ani se aprobă printr-un ordin comun al ministrului muncii, protecției sociale și familiei, ministrului sănătății și ministrului educației.

19. Dizabilitatea la persoanele adulte (inclusiv cele cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani, angajate în câmpul muncii) se determină pornind de la gravitatea deficiențelor funcționale individuale provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă) și este de trei grade: severă, accentuată și medie. Păstrarea capacității de muncă se evaluează în procente, cu un interval procentual de 5 puncte:

1) dizabilitatea severă se caracterizează prin deficiențe funcționale severe provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată în proporție de 0–20%;

2) dizabilitatea accentuată se caracterizează prin deficiențe funcționale accentuate provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată în proporție de 25–40%;

3) dizabilitatea medie se caracterizează prin deficiențe funcționale medii provocate de afecțiuni, defecte, traume, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare, iar capacitatea de muncă este păstrată în proporție de 45–60%.

20. Persoanele cu deficiențe funcționale ușoare provocate de afecțiuni, defecte, traume și având capacitatea de muncă păstrată în proporție de 65–100% sînt considerate apte de muncă, respectiv nu sînt încadrate în grad de dizabilitate.

21. La determinarea dizabilității și capacității de muncă persoanelor încadrate în câmpul muncii (inclusiv celor cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani, angajate în câmpul muncii) se iau în considerare studiile, funcția deținută, condițiile de muncă, elaborîndu-se recomandări generale pentru exercitarea în continuare a activității profesionale.

22. În cazul persoanelor care, din cauza stării de sănătate, nu își pot exercita în continuare activitatea conform calificării profesionale și al persoanelor care nu dețin o calificare profesională sau nu sînt încadrate în câmpul muncii, consiliile teritoriale sau consiliile specializate elaborează recomandări pentru exercitarea altor activități apropiate calificării pe care o dețin ori care nu necesită calificare profesională sau eliberează recomandări organelor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă și instituțiilor de reabilitare, solicitînd servicii de orientare, formare profesională, reabilitare medicală, profesională, alte servicii prestate de instituțiile respective.

23. În cazul persoanelor care au atins vârsta standard de pensionare și, după caz, al persoanelor care, din cauza unor dereglări funcționale grave ale organismului, nu sînt capabile să își exercite activitatea conform calificării pe care o dețin, nici să exercite o altă activitate care nu necesită calificare profesională, nici să își însușească o nouă calificare prin orientare și formare profesională, prin reabilitare medicală și profesională, gradul de dizabilitate se determină pe baza criteriilor medico-sociale, fără stabilirea capacității de muncă în valoare procentuală.

24. Criteriile de determinare a dizabilității la persoanele adulte se aprobă printr-un ordin comun al ministrului muncii, protecției sociale și familiei și ministrului sănătății.

25. În procesul expertizării, specialiștii consiliilor teritoriale sau consiliilor specializate efectuează controlul clinic și funcțional al persoanei supuse expertizării, analizează minuțios documentația prezentată, investigațiile paraclinice, datele obiective – statutul clinico-funcțional la momentul expertizării, datele anamnezei, precum și gravitatea dereglărilor funcționale ale organismului, cauzate de boli, de consecințele unor traume și deficiențe, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare exprimate în raport cu funcționarea psihosocială corespunzătoare vârstei, în cazul copiilor în vârstă de până la 18 ani, și solicitarea socioprofesională (păstrarea capacității de muncă), în cazul adulților în vârstă aptă de muncă.

26. La luarea deciziei privind gradul de dizabilitate și capacitatea de muncă, precum și stabilirea termenului pentru reexpertizare se ține cont și de datele examenului clinic, gradul de reducere a funcției organului sau organelor afectate, rezultatele investigațiilor de laborator și instrumentale, datele supravegherii în dinamică a persoanei, eficiența măsurilor de reabilitare medicală și profesională, a serviciilor sociale, de formare, orientare profesională, educaționale.

27. Decizia despre recunoașterea unei persoane ca fiind cu dizabilități sau privind neîncadrarea în grad de dizabilitate este luată de către consilii în componența a cel puțin 2/3 din membri.

IV. Cauzele dizabilității

28. Se stabilesc următoarele cauze ale dizabilității la persoanele adulte:

- 1) afecțiune generală;
- 2) afecțiune congenitală sau din copilărie;
- 3) boală profesională;
- 4) accident de muncă;
- 5) afecțiune legată de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobil sau la alte accidente atomice;
- 6) afecțiune legată de serviciul militar sau cel special.

29. Dizabilitatea cauzată de o afecțiune generală este stabilită ca urmare a unei afecțiuni, traume, defect organic, care conduce la limitări de activitate și restricții de participare. În cazurile în care se stabilește o reducere sau pierderea capacității de a vedea de grad accentuat sau sever, precum și în cazurile când deficiența funcțională de bază este cea oculară de grad mediu, la cauza dizabilității de afecțiune generală se adaugă „prin suferințe oculare”.

30. Dizabilitatea cauzată de o afecțiune congenitală sau din copilărie este stabilită ca urmare a unei afecțiuni, traume, defect organic care a avut loc până la împlinirea vârstei de 18 ani, confirmate prin documente medicale, și care conduce la limitări de activitate și restricții de participare.

31. Dizabilitatea cauzată de o boală profesională este stabilită în urma unei boli generate de influența sistematică a factorilor nocivi caracteristici profesiei și de condițiile de muncă caracteristice unor ramuri de producție, care conduc la limitări de activitate și restricții de participare. La stabilirea dizabilității cauzate de o boală profesională, consiliile se conduc de Lista bolilor profesionale și Instrucțiunea de aplicare a acestei

Liste, aprobate de Ministerul Sănătății. La pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune se anexează, în mod obligatoriu, concluzia Consiliului republican de boli profesionale al Ministerului Sănătății.

32. Dizabilitatea cauzată de un accident de muncă este stabilită ca urmare a acțiunii factorilor care au produs accidentul în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu și care conduc la limitări de activitate și restricții de participare. La pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune se anexează, în mod obligatoriu, actul privind accidentul de muncă, întocmit în conformitate cu legislația în vigoare.

33. La determinarea dizabilității și capacității de muncă cauzate de un accident de muncă sau de o boală profesională nu se iau în calcul alte boli sau traume, care nu au legătură cu accidentul de muncă sau boala profesională. Respectiv, în asemenea cazuri se mai eliberează un certificat în care este indicat procentul păstrării capacității de muncă ca urmare a accidentului de muncă sau bolii profesionale. Modelul formularului certificatului privind procentul păstrării capacității de muncă ca urmare a accidentului de muncă sau bolii profesionale este prezentat în anexa la prezenta Instrucțiune.

34. Determinarea dizabilității și capacității de muncă în urma accidentului de muncă și bolii profesionale se efectuează din data când a avut loc accidentul de muncă sau a fost stabilită boala profesională în baza documentelor respective și cererii în scris a persoanei.

35. În cazul deficiențelor funcționale ușoare, provocate de o boală profesională sau de un accident de muncă, persoanelor neîncadrate în grade de dizabilitate li se stabilesc cote procentuale ale capacității de muncă în mărime de 95, 90, 85, 80, 75, 70 și 65 la sută, iar pentru cele încadrate în gradul sever, accentuat și mediu, cotele procentuale se stabilesc conform prevederilor punctului 19 din prezenta Instrucțiune.

36. Dizabilitatea legată de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl sau alte accidente atomice este stabilită persoanelor care au participat la lichidarea consecințelor catastrofei de la CAE Cernobîl și a urmărilor ei în zona de înstrăinare sau care, ulterior, au fost supuse radiației pe teritoriile poluate cu substanțe radioactive.

37. În cazul deficiențelor funcționale ușoare, provocate de participarea la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl și a urmărilor ei în zona de înstrăinare sau supunerii radiației pe teritoriile poluate cu substanțe radioactive, fiind considerate ca accident de muncă, persoanelor neîncadrate în grade de dizabilitate li se stabilesc cote procentuale ale capacității de muncă în mărime de 95, 90, 85, 80, 75, 70 și 65 la sută, iar pentru cele încadrate în gradul sever, accentuat și mediu, cotele procentuale se stabilesc conform prevederilor punctului 19 din prezenta Instrucțiune.

38. La pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune se anexează, în mod obligatoriu, documentele care confirmă participarea persoanei la lichidarea avariei de la CAE Cernobîl și a urmărilor ei în zona de înstrăinare sau supunerii radiației pe teritoriile poluate cu substanțe radioactive, în conformitate cu legislația în vigoare.

39. Dizabilitatea legată de serviciul militar sau cel special este stabilită persoanelor care au îndeplinit serviciul militar sau special în organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice, trecute în rezervă, care au suportat:

- 1) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în perioada celui de-al Doilea Război Mondial;
- 2) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu în zonele în care s-au desfășurat acțiuni de luptă;
- 3) rănire, contuzie, schilodire în perioada antrenării de către organele puterii locale la strângerea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în anii celui de-al Doilea Război Mondial și în perioada de după acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;
- 4) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în timpul acțiunilor de luptă pe teritoriul altor state;
- 5) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în timpul acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;
- 6) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată la lichidarea consecințelor avariei de la CAE Cernobîl;
- 7) rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în timpul exercitării obligațiilor de serviciu militar sau special;

8) afecțiune contractată în perioada satisfacerii serviciului militar sau special;

9) schilodire în accident nelegat de exercitarea obligațiilor de serviciu militar sau special.

40. La pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune se anexează, în mod obligatoriu, concluzia Expertizei medico-militare în Forțele Armate, Ministerul Afacerilor Interne și Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției ale Republicii Moldova, privind stabilirea legăturii cauzale a schilodirilor (rănilor, traumelor, contuziilor) și maladiilor (afecțiunilor) cu îndeplinirea obligațiilor serviciului militar sau special.

V. Termenele stabilirii dizabilității

41. Data stabilirii dizabilității se consideră ziua în care persoana a depus la Consiliu sau structurile sale cererea și întreg pachetul de documente specificat în capitolul II din prezenta Instrucțiune și, după caz, documentele specificate la pct. 31, 32, 38 și 40 din prezenta Instrucțiune, cu excepția cazurilor prevăzute în acordurile bilaterale în domeniul securității sociale.

42. Persoanelor care se adresează prima dată, dizabilitatea li se determină pe un termen de un an sau, după caz, pe un termen de 6 luni. În cazuri severe, dizabilitatea se stabilește pe doi ani, iar dacă dereglările funcționale sînt ireversibile – fără termen de reexaminare, conform Listei defectelor și bolilor ce servesc drept bază pentru determinarea dizabilității fără indicarea termenului reexpertizării, aprobate de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Ministerul Sănătății. Dizabilitatea și capacitatea de muncă fără

termen se determină, după caz, după o perioadă de 5-7 ani. La copii, în cazul în care dereglările funcționale sînt ireversibile, termenul pentru care se stabilește dizabilitatea este pînă la vîrsta de 18 ani.

43. Persoanele care, în procesul expertizării și determinării dizabilității, au primit recomandări și au beneficiat de servicii de orientare și formare profesională, de reabilitare medicală și profesională sînt expertizate în mod repetat după această perioadă.

44. Reexpertizarea periodică a persoanelor cu dizabilități se face în scopul verificării eficienței tratamentului, a măsurilor de reabilitare medicală și profesională, a serviciilor sociale, de orientare și formare profesională, educaționale de care au beneficiat, precum și pentru a identifica schimbările în semnele dizabilității și capacității de muncă.

45. În caz de agravare a stării sănătății, reexpertizarea persoanelor cu dizabilități cu termen și celor cu termen nelimitat se poate efectua la cererea acestora, după expirarea a trei luni de la ultima expertizare, în modul stabilit de prezenta Instrucțiune.

46. Reexpertizarea persoanelor cu dizabilități înainte de termenul prevăzut se efectuează la cererea acestora, atunci cînd există motive întemeiate, dar nu mai tîrziu de 2 luni pînă la expirarea termenului.

47. În cazul în care persoana nu se prezintă în termenul stabilit pentru a fi reexpertizată, din motive obiective ce țin de starea sănătății (confirmate de instituția medicală respectivă), consiliile pot restabili termenul de determinare a dizabilității și capacității de muncă din momentul expirării deciziei precedente, cu condiția prezentării de către persoana cu dizabilități a documentelor necesare în termen de trei luni de la data expirării termenului stabilit pentru o nouă reexpertizare.

48. În cazul în care persoana, la primirea avizului în scris din partea Consiliului, nu se prezintă în termenul stabilit la Consiliul de control și revedere a deciziilor pentru reexpertizare ca măsură de control al corectitudinii determinării dizabilității și capacității de muncă, Consiliul de control și revedere a deciziilor informează în scris directorul general al Consiliului, care, la rîndul sau, informează în scris Casa Națională de Asigurări Sociale și structura teritorială de asistență socială de la locul de trai al persoanei despre neprezentarea persoanei și suspendarea temporară a deciziei consiliului teritorial sau specializat pînă la o nouă expertizare, cu luarea deciziei respective conform legislației.

VI. Programul individual de reabilitare și incluziune socială a persoanei cu dizabilități

49. În procesul expertizării și reexpertizării persoanelor, consiliile întocmesc programul individual de reabilitare și incluziune socială.

50. În programul individual de reabilitare și incluziune socială elaborat pentru persoana cu dizabilități sînt stabilite recomandări generale privind activitățile și serviciile din domeniile medical, social, educațional și profesional de care persoana are nevoie în procesul de incluziune socială.

51. Recomandările generale privind activitățile și serviciile din domeniile medical, social, educațional și profesional sînt aprobate printr-un ordin comun al ministrului muncii, protecției sociale și familiei, ministrului sănătății și ministrului educației.

52. Autoritățile responsabile din domeniile medical, social, educațional și profesional de la locul de trai al persoanei cu dizabilități, în baza recomandărilor generale din programul individual de reabilitare și incluziune socială, elaborează și execută activitățile și serviciile specifice pentru persoana în cauză.

53. Programul individual de reabilitare și incluziune socială, precum și activitățile și serviciile specifice sînt executorii pentru persoanele cu dizabilități, pentru organele de stat corespunzătoare, precum și pentru întreprinderi, instituții, organizații și agenți economici, indiferent de forma de proprietate.

54. Programul individual de reabilitare și incluziune socială se anexează la raport și la certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă, care se eliberează persoanei.

VII. Modul de eliberare a certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă

55. Consiliile teritoriale și consiliile specializate, la stabilirea dizabilității, întocmesc și eliberează persoanei certificatul de dizabilitate și capacitate de muncă, precum și programul individual de reabilitare și incluziune socială, documente de strictă evidență. Cotorul certificatului se expediază în termen de 5 zile casei teritoriale de asigurări sociale de la locul de trai al persoanei, iar copia cotorului certificatului, autentificată de către Consiliu – structurii teritoriale de asistență socială de la locul de trai al persoanei.

56. Modelele formularului certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă și programului individual de reabilitare și incluziune socială sînt prezentate în anexa la prezenta Instrucțiune.

57. Persoana încadrată într-un grad de dizabilitate este informată și atenționată de către consiliul cu privire la responsabilitatea pentru păstrarea certificatului de dizabilitate și capacitate de muncă și a programului individual de reabilitare și incluziune socială.

58. În cazuri excepționale (motive obiective), când certificatul și/sau programul individual au fost pierdute sau deteriorate complet, persoana va plasa anunțul respectiv în presă, eliberându-i-se ulterior duplicat, conform cererii depuse.

59. Persoanei expertizate, dar neîncadrate în grad de dizabilitate i se eliberează un certificat cu decizia Consiliului, semnată de șef.

60. Persoanele culpabile de falsificarea certificatelor de dizabilitate și capacitate de muncă și a programului individual de reabilitare și incluziune socială poartă răspundere conform prevederilor legislației în vigoare.

VIII. Modul de soluționare a litigiilor

61. Dacă persoana supusă expertizării nu este de acord cu deciziile adoptate de către consiliul teritorial sau consiliul specializat, ea este în drept să înainteze, în termen de o lună, o cerere în scris de dezacord șefului consiliului respectiv, care, la rândul său, este obligat să expedieze, în termen de cinci zile, cererea persoanei, documentele respective și raportul de determinare a dizabilității și capacității de muncă Consiliului, pentru a fi examinate în cadrul Consiliului de control și revedere a deciziilor în termen de 30 de zile.

62. În procesul de examinare, Consiliul de control și revedere a deciziilor solicită, după caz, și prezența șefului consiliului și/sau membrului consiliului respectiv.

63. Dacă persoana supusă expertizării nu este de acord cu decizia Consiliului de control și revedere a deciziilor, ea este în drept să depună în termen de o lună, pe numele directorului general al Consiliului o cerere de contestare a deciziei, care este prezentată, în modul stabilit, pentru examinare în cadrul Comisiei de Litigii de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

64. Revederea și modificarea deciziilor consiliilor teritoriale sau consiliilor specializate și reexpertizarea persoanei, în cazul depistării unor devieri în procesul de determinare a dizabilității și capacității de muncă, se efectuează de către Consiliul de control și revedere a deciziilor, antrenând specialiștii necesari.

65. Revederea deciziei Consiliului de control și revedere a deciziilor și recomandarea reexpertizării persoanei care nu este de acord cu decizia de încadrare în grad de dizabilitate se efectuează de către Comisia de Litigii de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, antrenând specialiștii necesari.

66. Comisia de Litigii de pe lângă Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei este în drept să solicite în scris Consiliului de control și revedere a deciziilor revederea deciziei și modificarea ei, după caz. Consiliul de control și revedere a deciziilor, în termen de 5 zile, informează Comisia de Litigii despre decizia luată. În cazul în care decizia nu a fost modificată, Consiliul de control și revedere a deciziilor, în cadrul unei ședințe comune cu Comisia de Litigii, prezintă argumentele respective asupra cazurilor examinate.

67. Deciziile Comisiei de Litigii pot fi contestate în modul stabilit de legislația în vigoare.

[anexa](#)

Anexa nr. 4
la Hotărârea Guvernului nr.65
din 23 ianuarie 2013